

Læs i dette nummer om:

- Hybridbil i Herning
- Albertslund
- i mål med miljøcertificering
- Klimanetværk i Herning
- Det nye dogmedokument
- Malmö satser på biogas
- Synaps World
- København
- centrum for verdens klimapolitik

DET KRIBLER OG KRABLER I DOGME

Det er forår og der er grøde alle steder. Det gælder også Dogme 2000. Det kribler og krabler og det er herligt at være en del af den gejst og begejstring, der rundt i de 7 kommuner bærer arbejdet for et bedre miljø igennem. Vel at mærke ved siden af alt det andet arbejde, vi også skal nå.

Vi kommer til at snakke meget klima de næste to år! I Dogme og i de enkelte kommuner. Ikke kun fordi, der er klimatopmøde i Danmark i november næste år. Men også fordi det bliver mere og mere tydeligt, at det er i 11. time, at vi får bremsset op og sat handling på ordene. Og handlet det bliver der i Dogme-kommunerne. Aktiviteten er stor: De første klimahandlingsplaner er politisk vedtaget, nogle har etableret klimanetværk med virksomheder og borgere som sparringspartnere, andre laver planer for klimainundervisning i skolerne, andre igen er i gang med klimalandsbyprojekter og Malmø har sågar et klimainvesteringsprogram. Og Retskrivningsordbogen har fået et nyt ord: Klimatorium.

Udbredelse af Dogme 2000

Der bliver arbejdet ihærdigt i Dogme-kommunerne og det bliver mere og mere synligt for omgivelserne, at her er en række kommuner, der vil noget og gør noget. Således henviser By- og Landskabsstyrelsen til Dogme 2000, når de får spørgsmål om bæredygtighed. Interessant! Derfor skal vi også tænke os godt om, når vi her i foråret går i gang med at vurdere, om Dogme 2000 skal have nyt navn og hvordan vi griber den opgave an.

Men uanset navnet og de signaler det sender, så er der flere og flere kommuner, der henvender sig for at høre om samarbejdet. Således er

Allerød kommet med som observatør og der er flere kommuner, der banker på. Derfor har Styregruppen besluttet at nedsætte et Rejsehold, som skal tage ud og "tegne og fortælle". Dogme er ikke nogen loge. Det er en levende organisme og jo flere kommuner, der kommer med i samarbejdet, jo stærkere står vi – også i at gøre vores indflydelse gældende på de "bonede gulve".

Forårskonferencen 2008

Noget af det, der skal sikre fremdriften i Dogme-samarbejdet er den nye samarbejdsaftale. Eller Dogme-dokumentet, som det hedder i daglig tale. En meget ambitiøs aftale, der rækker langt ind i næste årti og sætter fokus på en række af de miljøopgaver og –udfordringer, som bl.a. er et resultat af Life-projektet. Life-projektet er slut og Dogme 2000 står

ved en skillevej. På skiltet står "Dogme efter Life" og det bliver omdrejningspunktet for Forårskonferencen i Herning. Nu er tiden inde til – med Dogme-dokumentet i hånden – at se på, hvilke arbejdsgrupper skal der være i Dogme, hvordan skal arbejdsgrupperne skrues sammen og hvad skal kommissorierne være for arbejdet i de kommende år?

Jeg glæder mig til debatten og med den vanlige entusiasme, der bliver lagt for dagen i Dogme 2000, ser jeg frem til et spændende Dogme-forår.

God læselyst

Finn Stengel Petersen

EFTERÅRSKONFERENCEN SKIFTER NAVN

Dogme skal stadigvæk have en efterårskonference, men denne gang skifter konferencen navn: Det er nemlig Malmø, der er vært for Efterårskonferencen i 2008 – og på de kanter hedder det altså Höstkonferens.

Der bliver arbejdet ihærdigt allerede nu med at skruet et spændende program sammen, så vil du med til Malmø, så sæt kryds i kalenderen ved **onsdag 5. og torsdag 6. november 2008**.

Det bliver nogle spændende dage i en by, som har arbejdet meget ihærdigt med begrebet bæredygtighed – eller hållbarhet, som det hedder hinsidan.

HERNING KØBER HYBRIDBIL

Den nye Prius sparer miljøet for 1 ton CO₂ pr. 25.000 km

Af Hanne Ellgaard, Herning Kommune

Det forpligter at være Dogme-kommune, ligesom en stor offentlig virksomhed bør gå foran og tage sin del af ansvaret i indsatsen for at mindske CO₂-udslippet.

Derfor lå beslutningen lige for, da Teknik- og Miljø i Herning alligevel skulle ud og investere og udskifte nogle af sine biler. Valget faldt bl.a. på Toyotas hybridbil Prius, som Teknik- og Miljøudvalgets medlemmer "fik øje på" på deres tur i efteråret til Kyoto i Japan. Her er hybridbilen i langt større omfang et indslag i gadebilledet end herhjemme. Men nu kører den altså også rundt i Herning.

Hermed yder Herning Kommune sit bidrag til at spare på CO₂-udslippet, når medarbejderne rykker ud til miljøtilsyn og andre miljøopgaver. Hybridbilen sparer miljøet for 1 ton CO₂ for hver kørte 25.000 km. Trods nye afgiftsregler er bilen stadig dyrere i indkøb end andre biler. Til gengæld kører den 23 km på en l benzin og miljøafgiften og driftsomkostningerne er hermed lavere i forhold til en tilsvarende "normalbil", så totalt set er økonomien den samme.

Bilen kører ved en kombination af benzin- og elmotor. Elmotoren bliver brugt ved start, acceleration og kørsel ved lav hastighed. Og det er netop den type kørsel, der normalt koster et stort brændstofforbrug – og dermed forurener. Bilens batterier bliver opladet, når den bremses og bilen slår først over på benzinmotoren, når den kommer op på 45 km/t.

Nu gør kommunen sig sine erfaringer med hybridbilen, før der bliver truffet beslutning om yderligere investeringer i flere hybridbiler. Teknik og Miljø har i alt 6 biler i gang hver dag – med et samlet årligt kørselsforbrug på mellem 100.000-120.000 km. Dertil kommer de omkring 70 last-og varebiler, som kommunens Driftsafdeling råder over.

Driftsafdelingen har for øvrigt investeret i to brinttrucks, som kører henholdsvis på Renseanlægget og som "fejmaskine" i Gågaden.

Foto: Ole Lauritzen

Der var rift om at prøvekøre den nye hybridbil. Fra venstre er det miljø- og naturchef Mogens Bentzen, grøn guide Line Thastum, Teknisk Servicechef Erik Karup og foran bilen borgmester Lars Krarup sammen med forhandleren.

ALBERTSLUND I MÅL MED MILJØCERTIFICERINGEN

Af Pernille Friis Brødsgaard, Miljø og Udvikling, Albertslund Kommune

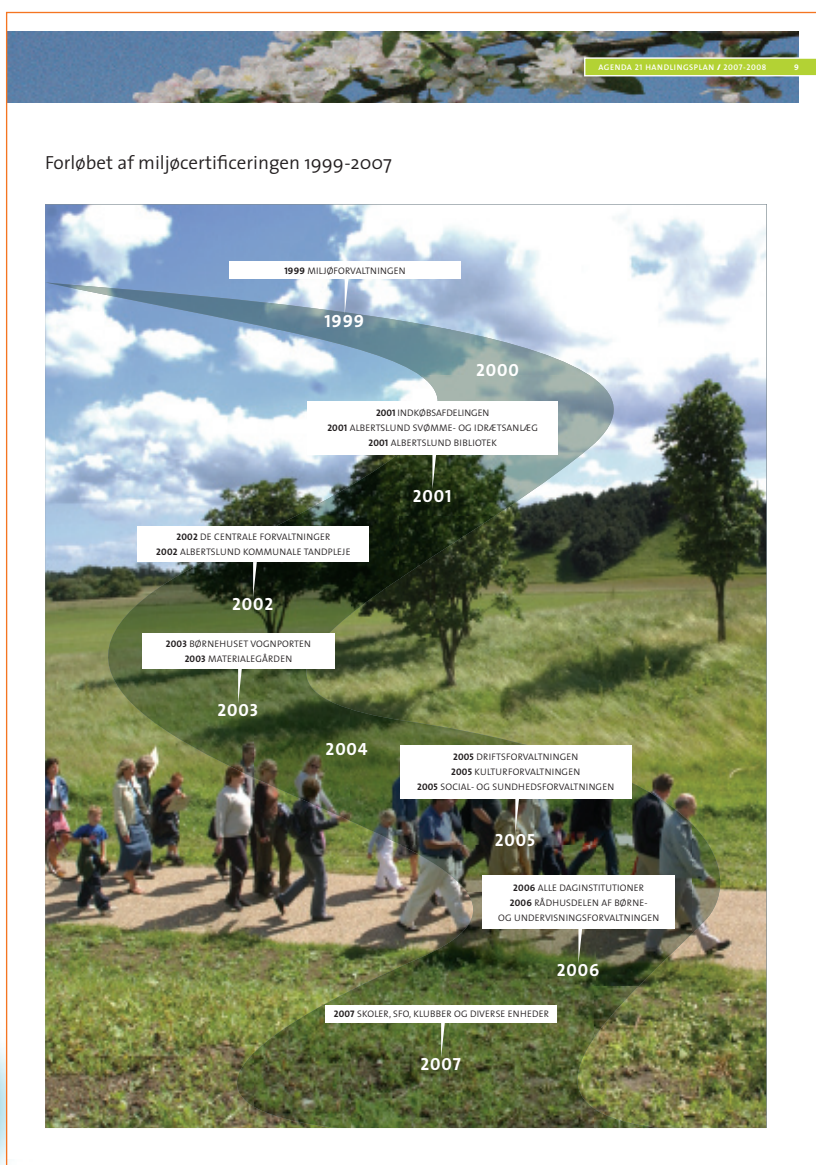
I 2007 afsluttede Albertslund Kommune sit ambitiøse projekt om at blive en fuldstændig miljøcertificeret kommune – helt ud i yderste led. Nu er udfordringen at udvikle og holde liv i systemet, så det giver mening for alle brugere, og miljøindsatsen fortsat forbedres.

Med certificeringen af de sidste decentrale enheder i Børne- og Undervisningsforvaltningen – skoler, SFO'er, klubber og øvrige institutioner som Sundhedsplejen og Dagplejen – er Albertslund i mål med miljøcertificeringen. Hele kommunen – alle forvaltninger og alle institutioner – er nu miljøcertificeret, og Albertslund er dermed landets første fuldt ud miljøcertificerede kommune.

Det har været et langt, sejt træk at nå så langt. Projektet begyndte med en miljøcertificering i 1999 af den daværende Miljøforvaltning, og siden er andre forvaltninger og decentrale institutioner kommet til (se figuren).

Tilpasning af systemet

Undervejs er systemet løbende blevet forbedret. De første systemer var omfattende med mange lister og krav til registreringer. Siden er vi blevet klogere, og i dag er systemet mere enkelt. EMAS-systemet, som Albertslund Kommune arbejder efter, er oprindelig udviklet til industrivirksomheder, og det betyder, at det ikke altid er funktionelt i en kommunal sammenhæng.

Derfor har udfordringen været at nytænke systemet, så det kan implementeres og give mening på f.eks. en skole. Anita Monnerup Pedersen, der er pædagogisk konsulent i Børne- og Undervisningsforvaltningen, forklarer:

"Udfordringen for os har været at oversætte et teknisk rationelt koncept til en pædagogisk virksomhed, der har fokus på børns læring, socialisering og dannelse. Ved at bøje systemet, så det matcher den virkelighed, det skal fungere i, er vi nået langt. Men visse systemkrav kan ikke ændres. Af og til må vi sige: Vi kan høre, at det ikke giver mening for jer at registrere afvigelse, men I bliver nødt til at gøre det."

I Albertslund Kommune er miljøcertificeringen opbygget således, at hver forvaltning har sit eget miljøledelsessystem og sit eget certifikat. På den måde har det været muligt at tilpasse systemet til den enkelte forvaltning og dermed sikre ejerskab til systemet og de lokale miljøtiltag. Kunsten har været, og vil fortsat være, at få miljø til at blive en integreret del af de

daglige aktiviteter og gøremål. At tænke og handle miljørigtigt må ikke opleves som en isoleret ekstraopgave, og det er vigtigt, at miljøindsatsen knyttes tæt til kerneopgaverne i hver enkelt enhed.

Efter implementeringen i de enkelte forvaltninger er der en stigende efterspørgsel på koordinering på tværs af forvaltningerne. Det vil stå øverst på dagsordenen de kommende år. Arbejdet vil tage udgangspunkt i Albertslund Kommunes tværgående miljøgruppe, hvor der er repræsentanter fra alle forvaltninger.

Stor indsats af mange

Miljøcertificeringen har krævet en stor indsats fra mange medarbejdere, der siden 1999 har formuleret miljømålsætninger, holdt interne og eksterne revisioner og udgivet miljøredegørelser med systematiske evalueringer af, om målene er blevet indfriet. Det kvitterer kommunen for ved at holde et brag af en fest til august for alle kommunens 3.000 ansatte.

DOGME KIGGER INDAD

Lifeprojektet er slut. Styregruppen har vedtaget en ny samarbejdsaftale for Dogme 2000 – og tiden er nu kommet til at kigge indad.

Hvordan skal Dogme-arbejdet og – samarbejdet gribes an fremover, hvordan lever vi op til visionerne i de 10 bæredygtighedsområder, hvordan får vi implementeret de fælles mål, hvilke arbejdsgrupper skal nedsættes, osv.?

Disse og mange andre spørgsmål vil komme til debat på Forårskonferencen 10. april i Herning Kongrescenter, hvor Dogme 2000 populært sagt "ryster posen" og med det nye Dogme-dokument i hånden ser på, hvordan arbejdet skal prioriteres i de kommende år.

De forskellige input fra konferencen vil danne udgangspunkt for Embedsmands- og Styregruppens videre arbejde med bl.a. at se på, hvilke arbejdsgrupper der skal fortsætte, er der arbejdsgrupper, der skal nedlægges – eller sammenlægges, skal der andre og nye arbejdsgrupper til, osv.

Rent tidsmæssigt vil det sige, at vi er fremme ved sommerferien, før den nye Dogme-struktur er helt på plads.

SAMMEN NÅR VI LÆNGERE...

Herning Kommune har oprettet klimanetværk med virksomheder, uddannelsesinstitutioner og forskellige organisationer

Af natur- og miljøformidler, biolog Dorte Langborg-Hansen, Herning Kommune

Vi når længst ved at trække på samme hammel. Det er filosofien i Herning, hvor kommunen har samlet et klimanetværk af personer, virksomheder, organisationer og andre interesserede, der gerne vil gøre en ekstra indsats for at mindske klimaproblemerne. Netværket blev dannet i sommeren 2007. Der er holdt 5 møder siden da og iderigdommen blomstrer, når de 30 deltagere samles til møde én gang om måneden.

Formål med netværket

Klimanetværk Hernings overordnede formål er at bidrage til nedbringelse af udslippet af CO₂ og andre drivhusgasser samt til opbremsning af klimaændringerne.

Formålet med netværket er at skabe et forum der, på tværs af faggrupper, organisationer, myndigheder og virksomheder i lokalområdet, samarbejder om klimainsatsen.

Desuden vil netværket arbejde for at skabe samarbejde med andre lokale, regionale og landsdækkende klimaaktører.

Netværket fremstår som inspirator, idégenerator og igangsætter af aktiviteter til nedbringelse af udslippet af klimagasser.

Netværket har endvidere til formål at udveksle erfaringer og skabe samarbejde mellem netværkets parter samt at koordinere lokale klimaaktiviteter og skabe synergieffekt mellem disse.

Målsætninger

Klimanetværket har følgende målsætninger:

- At iværksætte aktiviteter rettet mod de tre målgrupper: Borgere, erhvervsliv og kommunen, som fører til reduktion af CO₂-udledningen
- At arbejde hen imod den målsætning for CO₂-reduktion, som er fastsat i Dogme 2000-samarbejdet
- At fremme viden og synlighed omkring klimaændringer og muligheder for reduktion af udledning af CO₂
- At synliggøre Herning Kommune indenfor klimaområdet
- At inspirere egne deltagere og andre til at forpligtige sig til at reducere deres udledning af CO₂ og andre drivhusgasser.
- At fremme incitamentet for at nedbringe CO₂-udledningen hos lokalt erhvervsliv, foreninger, institutioner mfl. ved at uddele netværkets "klimadiplom" for en særlig indsats.

Netværkets arbejdsgrupper:

For at være med til at sikre netværkets arbejde og for at understøtte Herning Kommunes klimavision samt få sat handling bag lokale visioner i Klimanetværk Herning, er der nedsat en række projektgrupper. På nuværende tidspunkt er der gang i følgende projekter.

- Klimalandsby Studsgård
- Klimaundervisning i skolerne
- Samarbejde med de store CO₂-udledere
- Klimatorium i Messecenter Herning
- Kampagnen - Vi Cykler til Arbejde
- Borgerrettede informationskampagner
- Solpanelprojekt til Torvet

DET NYE DOGMEDOKUMENT

Af Karin Langendorf, Grønt Sekretariat, Ballerup

Så er der udformet en ny samarbejdsaftale for Dogme 2000. Aftalen blev vedtaget af Styregruppen i december og er nu ved at blive politisk behandlet i de enkelte Dogme-kommuner. Alle de gamle mål er med i det nye dogmedokument, men det nye dokument indeholder meget mere og er bygget helt anderledes op end det gamle.

Hvorfor lige nu?

Der er primært to årsager til, at vi lige netop nu står med et nyt dogmedokument. Den ene er Life-projektet og den anden er tidens øgede fokus på miljø og især klima.

Life-projektet har givet en masse ny viden. F.eks. har gruppen om grønne regnskaber udviklet pejlemærker for bæredygtig udvikling med tilhørende indikatorer, gruppen om kemikalier har udpeget 13 særlig miljøproblematisk stofgrupper og gruppen om revision har udviklet en ny revisionsmodel for blot at nævne nogle eksempler. Alt det og meget mere skal naturligvis bruges i de kommende års arbejde.

Den anden årsag til, at vi skal have et nyt dogmedokument, er, at især klima er kommet på dagsordenen både nationalt og internationalt. Som progressivt miljøsamarbejde skal vi derfor også have fokus på klimaproblemerne og gøre vores for at begrænse de negative konsekvenser af den globale opvarmning. Det nye dogmedokument indeholder et ret ambitiøst klimamål og der gemmer sig også klima i mange af de andre mål.

Hvordan blev det til?

Det nye dogmedokument har været lang tid undervejs og der er mange, der har bidraget til dokumentet og sat deres præg på det. Sådan opleves det måske ikke – måske nærmere tværtimod, men sådan er det faktisk.

Det begyndte for alvor i foråret 2007, hvor resultaterne af Life-projektet kunne anes. Mens Life-grupperne gjorde deres arbejde færdigt, drøftede Embedsmandsgruppen og Styregruppen, hvordan resultaterne kunne omsættes til et nyt dogmedokument.

Der var mange overvejelser – og ikke altid enighed. Spørgsmål som "Hvor hurtigt skal det gå?", "Hvem skal involveres?" og "Hvornår?" blev diskuteret. Vi besluttede, at Embedsmandsgruppen og Styregruppen skulle tage væk et døgn og skrive det nye dogmedokument.

Så fredag den 16. november 2007 om formiddagen mødtes Embedsmandsgruppen og Styregruppen på Klarskovgård ved Korsør. Med os havde vi computere, en god proceskonsulent og ikke mindst viljen til at nå i mål inden frokost lørdag.

Visionen og bæredygtighedsområderne var blevet drøftet på Styregruppemøderne inden seminaret, så de var næsten på plads, så det vi manglede, var "kun" de fælles mål - og så at få det hele til at gå op i en højere enhed.

Seminaret foregik på den måde, at Styregruppen var i et lokale og Embedsmandsgruppen i et andet. Styregruppen drøftede bæredygtighedsområderne ét ad gangen og fandt frem til et par fælles mål inden for hvert område. Så snart de var færdige med et område fik Embedsmandsgruppen deres forslag og så skulle vi finde ud af, om målene var realistiske, ambitiøse, til at arbejde med osv.

Det var ikke nogen helt let opgave og det endte da også med, at vi blev enige om, at de nye fælles mål skulle undersøges nærmere. Inden vi tog hjem fordelte vi derfor forslagene mellem os således, at alle forslag blev nærmere vurderet.

Efter seminaret samlede Dogmesekretariatet op og udarbejdede det forslag til et nyt dogmedokument, som Styregruppen vedtog på mødet den 13. december 2007.

Hvad står der i det?

Det nye dogmedokument består af 3 dele: Visionen, de fælles mål og spillereglerne.

Visionen for Dogme-samarbejdet er et miljømæssigt bæredygtigt samfund, som defineres ud fra 10 bæredygtighedsområder. Visionen er langsigtet og beskriver, hvad vi arbejder hen imod - vel vidende at vi ikke kommer derhen foreløbig.

Med udgangspunkt i visionen er der opstillet en række fælles mål. Det er de mål, vi arbejder med nu og hvor vi gerne skal se resultaterne de kommende år. De fælles mål er en blanding af nye mål og mål, der også var med i det gamle dokument. Som noget nyt er der kommet deadline på mange af målene f.eks. skal vi være miljøcertificerede i 2015 og have nået en økologiprocent på 75 i 2012.

Sidste afsnit handler om de fælles spilleregler. Her kan man læse om, hvordan vi har organiseret os, om revision, om kontingent, om Dogmepris og meget mere.

Hvad nu?

Lige nu er den nye aftale ved at blive politisk behandlet i alle Dogme-kommunerne og først derefter gælder aftalen.

Det er op til kommunerne selv, hvordan de vil implementere det nye dogmedokument. Man kan vælge at implementere de enkelte dele i de relevante planer og politikker, man kan vælge at udarbejde en dogmeplan eller man kan gøre noget helt andet. Den årlige revision vil dog forholde sig til, om de enkelte kommuner har implementeret dokumentet.

Visionen

Vores vision er et miljømæssigt bæredygtigt samfund.
Vi vil derfor gøre en ekstraordinær indsats for miljøet gennem forpligtende samarbejde og politisk lederskab.

Vi har opstillet 10 bæredygtighedsområder:

- Jord** Kvaliteten af jord er så god, at vores sundhed er sikret.
- Grundvand** Kvaliteten af drikkevandet er så god, at det er nok med en simpel vandbehandling. Der bruges ikke mere grundvand end der gendannes.
- Luft** Udslip til luften er fri for miljø- og sundhedsskadelige stoffer.
- Klima** Energiforbruget er CO₂-neutralt.
- Natur** Der er rige og varierede muligheder for oplevelser i naturen. Naturen plejes efter økologiske principper og har en høj biologisk mangfoldighed.
- Støj** Der er ikke sundhedsskadelig støj i boliger og offentlige rum.
- Kemikalier** Brug og udslip af miljø- og sundhedsskadelige stoffer og produkter er stoppet.
- Affald** Affaldshåndteringen belaster ikke miljøet.
- Planlægning** Al planlægning sker miljømæssigt bæredygtigt med miljøvurdering som en naturlig del af processen.
- Forankring** Borgere, virksomheder og det offentlige handler miljøbevidst og engagerer sig aktivt i en miljømæssig bæredygtig udvikling.

MALMÖ SATSER PÅ BIOGAS

Malmö vill bli Sveriges biogasstad nummer ett. År 2015 ska alla stadsbussar och 75 procent af kommunens bilar drivas med biogas

Malmö stad och energibolaget E.ON har satt spaden i jorden för en satsning på ett biogassamarbete som ska bereda vägen för en successiv övergång från fossil naturgas till förnyelsebar biogas och på längre sikt vätgas (brint).

I mars inleddes bygget av en helt ny biogasuppgraderingsanläggning på Sjölunda reningsverk som ska rena biogas till fordonskvalitet.

Redan idag produceras biogas i Malmö från bland annat matavfallet från Bo01 och insamlingen av organiskt avfall till rötning ökar.

När uppgraderingsanläggningen står klar någon gång i sommar kommer den leverera över 20 GWh biogas vilket motsvarar 2 miljoner liter bensin. Biogasen kommer att gå in på naturgasnätet i Malmö och tankas i Malmös bussar och bilar.

Flera stora biogassatsningar planeras framöver i Malmö, bland annat planerar E.ON att anlägga en av världens största biogasproduktionsanläggningar i hamnen i Malmö. Redan i år kommer E.ONs gaskunder i Malmö att erbjudas biogas för uppvärmning av deras hus.

På vätgasområdet görs också satsning och redan i år ska Malmö stad etablera ett vätgascenter i Malmö. Och senast år 2009 ska en stadsbuss i Malmö gå på ren vätgas.

E.ON har fått stöd till uppgraderingsanläggningen genom Malmö stads Klimatinvesteringsprogram och EU-projektet CIVITAS SMILE.

Foto: Lars Owesson

Hans Kreisel, vd för E.ON gas och Anders Rubin, kommunalråd i Malmö, har satt spaden i jorden för en satsning på biogas på Sjölunda reningsverk.

VAD ÄR SYNAPS WORLD

af Charlotte Book, utvecklingssamordnare på Miljöförvaltningen i Malmö

Sedan oktober 2006 har Malmö stad i olika omfattning och med initiativ från olika förvaltningar i staden börjat introducera processverktyget SYNAPS World i sina verksamheter. Från oktober 2006 till augusti 2007 deltog Malmö stad i bl.a. interregprojektet SYNAPS Öresund (verksamhetsanalys och kompetensutveckling för hållbar utveckling i Öresundsregionala kommuner) tillsammans med Kristianstad och Trelleborg från Skåne och Fredensborg på Själland. Detta var ett pilotprojekt som nu kommer skalas upp till ett treårigt projekt med deltagare från flera olika typer av organisationer – privata, offentliga och ideella. Malmö stad kommer att agera projektledare i SYNAPS Öresund II (Verksamhets- och kompetensutveckling för hållbar utveckling i Öresundsregionala organisationer).

SYNAPS World är en arbetsmetod och ett webbverktyg, för att titta på hur den egna verksamheten i olika sammanhang påverkar hela samhällsutvecklingen ur ett hållbarhetsperspektiv positivt och negativt, direkt och indirekt. SYNAPS World grundar sig på internationella, nationella, och regionala dokument som alla behandlar området hållbar utveckling och kan i förlängningen även koppla lokala sådana dokument till sig. Verktöget är flexibelt och föränderligt med omvärlden och dess behov och förutsättningar att jobba med att integrera miljöfrågor med sociala och ekonomiska frågor, viktiga att ta ställning till för att vi ska nå en livskraftig samhällsutveckling. Detta är en oerhörd styrka med verktyget och dess metodik då det skapar utrymme för engagemang att påverka samhällsutvecklingen positivt på olika nivåer, inom olika verksamhetsområden och inom olika politiska nivåer.

I denna arbetsmetod kan du vara både nybörjare och ha lång erfarenhet av att arbeta strategiskt med olika sakfrågor i förhållande till hållbar utveckling. Pedagogiken i arbetsmetoden gör att du växer med uppgiften och får kontinuerlig kompetensutveckling. Det är som i verkliga livet och som med begreppet hållbar utveckling – det är en ständigt, lärande-process.

Förhållningssättet som präglar SYNAPS World är att om vi ska kunna jobba strategiskt med olika sakfrågor och med yttersta mål att det skall bidra till en samhällsutveckling där miljön och människor mår bra och där ekonomin och tillväxten är säkrad så måste vi bort från stuprörstänkandet och istället öka samverkan och integreringen mellan olika aktörer och de sakfrågor som dessa representerar.

I SYNAPS World hänvisas detta till synergier och målkonflikter som är en av nyckelfunktionerna i arbetsmetoden. Och det är häri som själva nyckeln ligger till att bidra till en sund utveckling. Att titta på hur den egna verksamheten och dess beslut kan tänkas påverka utvecklingen så att negativa effekter kan mildras eller motverkas helt och positiva effekter kan stärkas ytterligare.

Du kan få mere information på:
www.synapsoresund.eu/

KØBENHAVN VIL VÆRE CENTRUM FOR VERDENS KLIMAPOLITIK

Af klimamedarbejder Thomas A. Christensen, Center for Miljø, København

I december 2009 rettes verdens øjne mod København i anledning af FN's klimatopmøde. København har afsat 150 mio. kr. til klimaktiviteter frem mod december 2009. Men hvad skal der ske?

Foto: Tine Harden

CO₂-neutral transport

Byen fuld af klimaguides

København holder i september 2008 en Klimafestival. Her skydes kommunens borgerkampagne i gang. Det primære formål med kampagnen er at få borgerne til reducere deres CO₂-udslip. Kampagnen vil gøre 1000 borgere til klimaguides. De vil få besøg af en klimakonsulent og som gennemgår lejligheden. Besøget afholdes som et "homeparty" hvor venner, familie og kolleger kan inviteres med og hermed blive klimaborgere. Både klimaguides og klimaborgere forpligter sig via deres internetprofil til at reducere CO₂-udslippet. Byens miljøcentre laver også lokale klimaaktiviteter. Konkurrencer, events, foredrag og mange andre ting indgår i konceptet.

I efteråret 2009 skydes den næste fase af borgerkampagnen i gang. Her vil københavnerne blive opfordret til at vise byens klimainitiativer frem, lægge hus til overnattende gæster, deltage som "praktisk gris" ved de mange arrangementer i byen m.m. Desuden fremvises resultatet af borgernes CO₂-besparelser på en illustrativ måde over for gæsterne til Klimatopmødet.

Virksomhederne får klimatilbud

Virksomheder skal også reducere deres CO₂-udslip, da 35 % af varmemeforbruget og 70 % af elforbruget stammer fra dem.

København lancerer derfor en virksomhedskampagne, hvor deltagerne forpligter sig til at lave mål for CO₂-reduktion.

Københavns Kommunes Miljønetværk vil tilbyde virksomhederne en klimapakke. Her får de via en hjemmeside teknisk og organisatorisk støtte. Derudover får de energirådgivning og særlige lånemuligheder til klimaforbedringer. Klimavenlige virksomheder vil blive profileret af kommunen via forskellige events og en fælles markedsføringsprofil. Kampagnen har premiere inden sommer 2008.

København har sat mål for CO₂-reduktion

I København skal CO₂-udslippet reduceres med mindst 20 % i 2015 i.f.t. 2005. I foråret 2009 ligger der en Klimaplan klar, som viser veje til, hvordan målet nås for borgere, virksomheder, kommunen og på transportområdet. Politikerne i København har sat handling bag målene, og har afsat 150 mio. kr. til klimaaktiviteter i 2008-2009, hvilket svarer til ca. 300 kr. pr. indbygger over 2 år. Men der er behov for langt flere midler til at nå CO₂ målet i 2015.

Læs mere under "Energi og klima" på www.miljoe.kk.dk og www.miljoemetropolen.kk.dk

Kontaktinfo:
Thomas A. Christensen, tlf. 33 66 58 18

ANDRE KLIMAAKTIVITETER I KØBENHAVN - 150 MIO. KR. ER AFSAT TIL BLANDT ANDET:

- Virksomhedskampagne – 1,5
- Borgmestertopmøde – 2,0
- Børne- og unge aktiviteter – 4,5
- Ekstraordinære energirenoveringer i kommunens bygninger – 71
- Borgerkampagne for københavnere – 2,5
- Bæredygtig byudvikling – 24
- Klimakøretøjer – 14
- Intelligente transportsystemer - 7
- Partnerskaber - 4,5
- Kommunikationsplatform - 4,5

Foto: Tine Harden

Vindenergi til havs